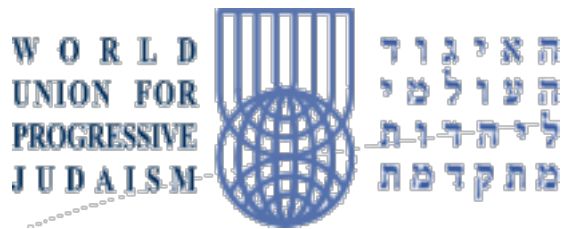

5773

Torah from Around the World

אם אין קמת אין תורה ואם אין תורה אין קמת
*Zonder levensonderhoud is er geen Tora
en zonder Tora is er geen levensonderhoud.
(R. Eleazar ben Azarja, Pirké Avot 3:21)*

Sjabbat 22 juni 2013 / 14 tammoez 5773
Sidra Balak, Bemidbar [Numeri] 22:2-25:9
Tanach blz. 314-321
Haftara: Tehiliem 106:1-48
Tanach blz. 1364-1367

Commentaar: rabbijn Richard G.Lampert, emeritus rabbijn van North Shore Temple Emanuel Chatwood, Sydney, Australië.

Vertaler: Sera Spanier

[Het Engelse origineel](#)

De geheimen van het overleven van het Jodendom

Ma Towoe Ohalecha Jaäkov, misjkenotécha, Jisraeel

„Hoe goed zijn uw tenten Jaäkov, uw woningen Jisraeel. (Bemidbar 24:5)

Deze woorden zijn beslist bekend bij degenen die regelmatig bij sjoeldiensten zijn. Elke ochtenddienst, het hele jaar door, wordt met deze woorden begonnen. Ze zijn gesproken door Balaam, of in het Hebreeuws Bil'am, een heidense profeet, die door een vijand van Israël wordt opgeroepen om het joodse volk te vervloeken; desondanks uit hij deze lofprijzing.

Mijn vroegere professor en leraar rabbijn Louis Rabinowitz z.l. gaf college over Bil'am en Oenomaus van Gadara, een heidense filosoof uit de tijd van onze wijzen. In de Midrasj maakten onze rabbijnen een link tussen deze twee heidenen, door te zeggen: Er zijn nooit filosofen uit de niet-joodse naties geweest die te vergelijken zijn met Bil'am en Oenomaus van Gadara. Ieder van hen was ervan overtuigd dat zij Israël moesten vervloeken, maar ieder van hen kon, toen ze eenmaal kennis hadden genomen van de kwaliteiten die zorgen

dat het Jodendom en het joodse volk overleeft, het joodse volk slechts prijzen, en niet vervloeken.

De inspirerende woorden van Bil'am zijn te bekend om er verder uitleg over te hoeven geven, behalve dan dat zijn uitspraak gaat over de twee pilaren waarop de wereld van het Jodendom rust, zoals Boaz en Jachien, de twee pilaren die in de Oudheid bij de ingang van de Tempel stonden. De twee pilaren van Bil'am, die binnen het Jodendom zo belangrijk zijn, zijn 'tent' en 'woning', synagoge en huis.

De wereld van het Jodendom is echter niet afhankelijk van twee, maar van drie pilaren. Het was de heidense filosoof Oenomaus van Gadara, die licht wierp op de derde pilaar. Wie was hij? Hij wordt genoemd in de klassieke Romeinse literatuur als degene die met succes het heidense bijgeloof aanviel. Hij wordt ook genoemd in de rabbijnse literatuur als een naaste vriend van de grote *tanna* [geleerde uit de Talmoed], rabbijn Meir, die ook een leerling was van rabbijn Elisja ben Aboeja. Aan hem wordt door zijn vroegere collega's gerefereerd als *Acher* (de andere), omdat hij het Jodendom de rug toekeerde. (Lees *As a Driven Leaf* door rabbijn Milton Steinberg z.l.)

Als resultaat van zijn nauwe contact met deze twee rabbijnen moet Oenomaus het karakter van Joden goed hebben leren kennen. Het was daarom vanzelfsprekend dat, toen de Romeinen het geheim van het overleven van het Jodendom wilden weten, zij hem raadpleegden om advies. „Hoe kunnen wij deze mensen aanvallen en overwinnen?” vroegen zij hem.

Wij moeten de toenmalige tijd begrijpen waarin deze vragen werden gesteld. Daarvoor moeten we de daaraan voorafgaande zeventig jaar nader bekijken. In het jaar 70 van de gewone jaartelling was de Tweede Tempel verwoest. Desondanks had het joodse volk overleefd en wel op zo'n manier, dat het in staat was tot een zeer effectieve opstand onder leiding van Bar Kochba, tegen de macht van Rome. Deze desastreuze oorlog eindigde met de verbanning van de Joden uit Palestina, het thuisland van hun voorouders.

De 'tent' was dus verdwenen en 'de woning' was weg, dus zowel de Tempel als het nationale thuisland, en toch overleefden de Joden. Daarom vroegen de Romeinen: „Hoe kunnen we hen aanvallen en overwinnen?” Oenomaus, de wijsgeer, antwoordde: „Loop door hun synagogen en klaslokalen. Als je de schoolkinderen hoort kwetteren met hun jonge stemmen kun je hen (de Joden) niet ombrengen, want dit is de belofte van hun voorvader toen hij zei: 'De stem is de stem van Jaäkov, maar de handen zijn de handen van Esav!' Als de stem van Jaäkov in de synagogen wordt gehoord, zijn de handen van Esav machteloos. Als jullie deze stemmen kunnen stoppen, dan zullen de handen van Esav zegevieren - en dan zijn zij aan jullie genade overgeleverd!”

Onze rabbijnen uit de Oudheid realiseerden zich dat hij gelijk had en erkenden hem als de grootste filosoof die de niet-joodse wereld had voortgebracht. Samen met Bil'am had hij het geheim van de overleving van Joden en Jodendom geopenbaard.

„Huis en synagoge,” zei Bil'am. „De opvoeding van de jeugd,” zei Oenomaus. Allebei penetreerden ze, ofschoon er eeuwen tussen hun beider leven lag, diep in het ware fundament van ons geloof, want het joodse huis en de synagoge zijn alleen mogelijk als de opvoeding van het kind zodanig is geweest dat hij/zij een joods huis kan vestigen en actief deelneemt aan de dienst in sjoel.

Vandaag de dag hebben wij als Joden, meer dan ooit, verdedigings-mechanismen nodig om de machtige „handen van Esav” die tegen ons worden opgeheven, te weerstaan.

Maar helaas! Ik geloof niet dat wij onze jeugd hebben voorzien van de nodige wapens om de aanvallen te weerstaan. Ik schrijf als een Australische rabbijn binnen de Australische context. Na 26 jaar dienst te hebben gedaan als rabbijn en na 34 jaar te hebben gewoond in dit land,

geloof ik niet dat we onze jeugd genoeg betekenisvolle joodse kennis hebben meegegeven om de wereld in te trekken en voor de goede joodse zaak te strijden.

We hebben het geluk gehad dat we een aantal jonge mensen voor bar en bat mitswa hebben kunnen opleiden, maar we hebben jammerlijk gefaald door ze niet te voorzien van de juiste post-bné-mitswa-kennis en daardoor de kennis voor volwassenen. Het enige wat we hebben kunnen doen is een groep van 'Jewveniles' voorbereiden. Een aantal van ons heeft geprobeerd om post-bné-mitswa-onderwijs aan te bieden. Slechts een handvol jonge mensen gaf daaraan gehoor, en slechts een klein aantal van hen heeft de uitdaging op zich genomen om een rol te gaan spelen binnen het joodse leiderschap. Maar dit zijn er veel te weinig!

De Progressieve Beweging is zich dit dilemma al jaren bewust en heeft voorzien in een aantal mogelijkheden voor verdere studie, o.a. confirmatie, enz. Ik ben ervan overtuigd dat één van de grootste uitdagingen voor ons vandaag de dag is om de bar/bat mitswa-ceremonie minder belangrijk te maken, want een 13-jarig kind is gewoon nog een kind. Pas als zij de leeftijd van 16 of 17 jaar hebben bereikt, zijn zij volwassen genoeg om de verheven concepten van ons geloof te begrijpen en te hanteren. Als ik het voor het zeggen had, zou ik een bar of bat mitswa dienst (en party) houden als ze 16 of 17 zijn! Maar ja, ik ben gepensioneerd en heb waarschijnlijk mijn kansen gemist!

Ik wens de collega's die mijn mening delen succes!